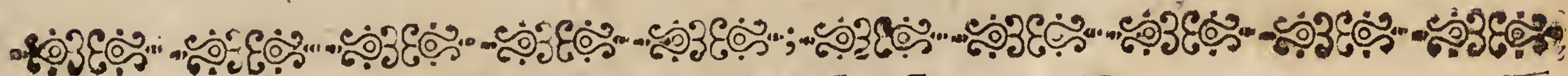
EXEMPLVM VERMINOSI NON A VERMIBVS EPILEPTICI,

QVOD
DEO CLEMENTER IVVANTE,
CONSENTIENTE GRATIOSO MEDICORVM ORDINE,
PRAESIDE
MAGNIFICO HVIVS VNIVERSITATIS RECTORE
VIRO
EXCELLENTISSIMO atque EXPERIENTISSIMO,
DOMINO
GEORGIO FRIDERICO SIGWART,
PHILOS. ET MED. DOCT. CHIRVRG. ET ANAT. P. P. O.
MED. AVL. WIRT. FACVLT. MED. SEN.
PRAECEPTORE SVO ET PATRONO AETERNVM PIE COLENDO,
PRO DOCTORIS GRADV
D. Oct. A. MDCCLXIV.
H. L. Q. C.
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVMBITTIT
AVCTOR RESPONDENS
IOSEPHVS SCHWEIKHART,
Verena-Husanus.

TVBINGAE.
TYPIS SCHRAMMIANIS.

PRAEFATIO.

um nuper Sectionem pueri cujusdam instituere mihi contingebat, singularia quaedam & notatu digniora in eo omnino deprehendebam. Anatomiam *hanc* pathologicam *esse eo magis cupiebam, quo rarius ejusmodi nobis subnascuntur occasiones. Quantumvis vero facile intelligebam, neque morbum ipsum, qui non nisi in vivo existebat, neque caussas ipsius ultimas, utpote quae ab obtusis nostris sensibus nimis remotae sunt, vel à morte evanescunt, me amplius deprehensurum esse, praegressi tamen morbi, hujusque caussarum & symptomatum reliquias explorare mecum constituebam. Hoc fine non potui non, prius etiam in ipsuis morbi, hujusque phaenomena aliis cognita inquirere. Quaerebam ex Parentibus de hac re, percunctabar Medicos in auxilium vocatos, evolvebam acta adeo publica, quae de singulari hoc defuncti casu in Dicasterio Pfullingensi adservantur, ut propius in ejus rei notitiam venirem. Atat, quod saepius in tanta rerum implicatione accidit, parum notitiei acquirere, nec eam mihi comparare potui, quae plenae sufficeret morbi historiae, quam proinde etiam nemo jam expectaverit, cum rebus hic gestis mihi ipsi interesse non licuerit. Id tamen partim ex ipsa pueri Sectione, partim ex aliorum recensionibus didicisse mihi videor, quod ad praesentem meum finem, quo memorabilem hunc morbum dissertationis meae inauguralis thema facere constitui,*

satis

ſatis erit. Accipe L. B. propiores hujus inſtituti rationes. *Praecipua haec eſt : Audivi puerum hunc, capto anthelmintico, ejusque ope quibusdam eliminatis lumbricis teretibus melius ſe habuiſſe. Suſpicabar inde vermes mirabilis hujus morbi epileptici auctores fuiſſe. Deprehendebam tales in defuncti inteſtinis ; & me jam jam veram morbi cauſſam deprehendiſſe, prope mox conjiciebam. Atat animo una recurſabant vivida* MAGNIFICI DOMINI PRAESIDIS *monita, quibus tam facilia, tam frequentia, tam turpia etiam, & nulla in arte, quam medica tam funeſta* ſubreptionis vitia *quovis modo evitanda eſſe, docet.*

Quin immo ipſa triſtiſſima hujus epileptici hiſtoria facili idearum nexu in mentem revocabat propius huc ſpectantem ſeveriorem illam PRAECEPTORIS *reprehenſionem, qua cum de* epilepſia *ageret, dignos judicavit eos, qui fruſtra toties in doctrinis & praxi ſua vermes apud epilepticos accuſant, quosque ob ipſorum nimis* verminoſam Pathologiam praxinque *haud immerito encephali ſui prurigine potius* verminantes *dixit* Pathologos. Verminoſum *itaque hujusmodi* Subreptionis Vitium, *in praeſenti caſu adeo facile evitaturus, morbi hujus rationes diligentius expendebam. Quo itaque factum eſt, ut, quam ab initio hic prope admiſiſſem opinionem, mox* vitii ſubreptionis *nomine rejicerem. Diſcebam inde, meo ipſius exemplo, qui fieri poſſit, ut in hoc & in ſimilibus caſibus Medicorum & Practicorum, quas toties adeo ſuperbe clamant, experientiae nil niſi hujuscemodi ignobilia* ſubreptionis vitia *ſint, quae non poſſunt non cedere in artis ſalutaris opprobria, & ſalutis miſerorum maxima impedimenta. Cognoſcebam una, quam commiſſu facilia illa ſint, quam vero etiam evitatu non adeo difficilia, niſi in* arte experiundi *plane hoſpites ſimus, aut ſi quid etiam inde ab* artis cogitandi PRAECEPTORIBVS *percepimus, in illorum praeceptis exequendis, & ad res noſtras quoque medicas applicandis, oſcitantiores nos gerere, adeoque turpiter praecipites nos dare velimus in rebus experientiae ad ſalutem hominum ſpectantibus. De hiſce equidem ita admonitus in caſu ſubſtrato perquam facile intelligebam, in verminoſo hoc, non vermes, ut videri potuiſſet, ſed aliam epilepſiae ipſius cauſſam extitiſſe. Hinc*

natum,

natum, *quod elegi*, thema, *& dissertationis hujus rubrum*, *quo sisto :* Exemplum verminosi non à vermibus epileptici. *Adeo opportunam nec undecunque, vel obiter arreptam vel inani novaturiendi studio, aut inclarescendi pruritu quaesitam hanc scribendi rationem, ratam justamque* TE *habere L. B. Tua mihi persuadet aequitas atque humanitas. Praeterea nil habeo, quod ad* TE *hic praefari possem. Id unum adhuc singulari studio à* TE *contendo, ut, quae forte minus recte à me dicentur, amice corrigas, meosque qualescunque conatus aequi bonique consulas.*

PRAECOGNOSCENDA,

§. I.

Seu prius scienda, quam ad ipsa *thematis* mei *specialiora* progredi possum, *generalia* inquam, illud ipsum ingredienita, adeoque à *praefatione* aliena, & huc referenda, utpote ad ipsam *thematis tractationem* spectantia, ante omnia & quam maxime postulant ipsius *thematis* mei accuratiorem *definitionem*. *Thema* autem, quod justus, ni fallor, & legitimus jam exprimit hujus opellæ *titulus*, constituit *exemplum verminosi non à vermibus epileptici.*

§. II. *Exemplum* hic propono, vocabulo hoc paululum latius accepto, Casum nempe Singularem non alicujus rei illustrandæ causa tantummodo, sed veritatis probandæ & *vitii subreptionis* refutandi gratia.

§. III. *Verminosum* hoc casu sisto. Verminosus à vermium in ipso præsentia dicitur. Vermes non sunt morbus, ne in ipsis quidem verminosis, adeoque in vulgaribus pathologiis ridicule inseruntur morborum catalogo. Non morbis, sed morborum caussis accensendi sunt vermes. Morbum, à quo dicuntur verminosi, jam ipsa constituit præsentia vermium. Quemadmodum enim qualiumque rerum peregrinarum in vivis, ita & vermium in iis præsentia est status præpræternaturalis internus. Talis autem status vi *definitionis*

 est

eſt morbus. Ergo morbum, à quo dicuntur verminoſi, ſeu *ſtatum verminoſum* conſtituit jam ipſa vermium præſentia in corpore vivo.

§. IV. Verminoſus, de quo ago, erat *epilepticus*. *Epilepticus* vero eſt, qui ſummi gradus convulſionibus laborat. *Epilepſia* enim eſt ſummus convulſionum gradus. Non me latet, Pathologos nonnullos ſtatuere, *epilepſiam* à *convulſione* plane diverſum eſſe morbum. Sed id ii tantum dicunt, qui *diverſa & diſtincta* diſtinguere neſciunt, & quæ gradu tantum differunt, in ſpecies dividunt, adeoque *non dividenda* dividunt, ut alias *dividenda* non dividunt, dividunt, inquam, *diſtinguenda*, & diſtinguunt *dividenda*.

§. V. Verminoſum, de quo ago, non à vermibus epilepticum fuiſſe aſſero, id quod itaque demonſtrandum erit. Hujus enim aſſerti demonſtrationem, vi tituli. (§. 1.) præcipuum diſſertationis meæ argumentum feci.

§. VI. En exempli hujus, cujus expoſitionem aggredior, terminos (§. 2-5), quibus meæ itaque hic circumſcribuntur meditationes, inde utique metiendæ, ubi de themati huic exæquata, quæ *adcurata technice* appellatur, & eſſe jubetur, tractatione mihi, meisque illius arbitris diſpiciendum eſt.

§ VII. En *una* (§. 6.), ut *uſum inſtituti* paucis etiam attingam, exemplum ſane, quod indicato jam nomine (§. 2.) quo adeo vulgare æque ac damnoſum detegitur & removetur *ſubreptionis vitium*, quam maxime omnino dignum, quod ultra excutiatur, & cum PUBLICO communicetur. *En!* Exemplum *porro* per ſe memorabile ob inſolita & mira, quæ illud offert, phænomena, exemplum *inſuper* ob alias, quæ inde deduci poſſunt veritates, publicatu haud indignum!

§. VIII. En ultra (§. 1-7.) qua dicendi ratione ea omnia exequi conſtituerim. Omnia & ſingula, quoad licet, in epi-

tomen cogam *liberiori* quidem, nec, quod ajunt, rigorofiore dicendi genere.

§. IX. *En* denique prioribus debite determinatis (§. 1-8.) determinatu jam facilem dicendorum *fummam* & *ordinem*. Demonftratio afferti mei (§. 5.), quo fiftam *verminofum non à vermibus epilepticum*, fupponit *morbi* ipfius & *fectionis* morbo hoc defuncti *hiftoriam*, primo itaque loco ponendam.

§. X. Ex hac *thematis varietate* & *ordinis* partium, quæ illud ingrediuntur, ratione (§. 9.) elucefcit jufta totius inftituti *trimembris partitio*, quam juxta ipfa *adcuratior tractatio* abit in III. *partes*, quarum Ima tradit *morbi* ipfius, IIda *fectionis* hiftoriam, IIItia *Demonftrationem*, *verminofum hunc non à vermibus factum fuiffe epilepticum*. Inde jam præedit ante omnia ponenda.

PARS I.

MORBI HISTORIA.

§. XI.

Puer, cujus morbus jam defcribendus eft (§. 10.) undecim annos, & fanis natus parentibus, colonis in pago *Micro-Engftingenfi* regionis confinio urbi Pfullingenfi juncto. Variolas tenellus adhuc feliciter fuperavit, & neque inde, neque à dentitione ullum fentiens incommodum poftea læta gavifus eft fanitate. Achoribus, fcabie, aliisque, quibus alias vexantur pueri, ægritudinibus nullis adflictus, fanam degebat vitam, usque annum ætatis fuæ feptimum.

§. XII. Anno MDCCLX. mens. Jan. improvifo adortu univerfum ipfius corpus, caput præfertim & artus derepente extumefcebant. Tumor hic octo hebdomadas eum detinebat, tamdiu plane claufis ipfius oculis, quos non nifi tum demum detumefcente corpore iterum aperiebat.

§. XIII. Quinto morbi die, oculis itaque (§. 12.) adhuc claufis atrociffima corripiebatur epilepfia, miris fubfultuum viciffi-

viciſſitudinibus conſpicua. Manibus nempe in dorſum retortis, pedibusque decuſſatis, immobilis tam firmiter detinebatur, ut nulla prope vi ex hoc poſitu portentoſo dimoveri potuerit. Omnis diſtincta tum ceſſabat loquela. Convulſiones nullo certo intervallo redibant, & mirum in modum variantes miſeri corpus & linguam præſertim agitabant. Portento ſimilis omnibus adſtantibus tum videbatur, nunc non dolores quidem, quos nullos ſentiebat, ſed dolorum quaſi defectum ejulans, nunc ſaltans incredibili prope pedum levitate, atque celeritate, nunc alios mirabiles geſtus agens, atque ad innumeras varietatum viciſſitudines illos componens. Labris os plenis ſpumabat, & quod ſpectatu maxime mirum erat, abdomen cum viſceribus abdominis modo in tympaniticum tumorem elevabat, modo mox iterum, & quaſi uno ictu convul. ſum ad vertebras retrahebat. Paucis: nulla geſtuum ſimilitudo prope cogitari poteſt, nulla partium corporis inflexio, nullus membrorum poſitus, in quem non transformatus fuiſſet hic miſer prope omnes æmulans motus, curſus, ambulationis, gyrationis, proſtrationis, decubitus, intercurrentibus variis erecti rigidique corporis ſpeciebus, prout id Ill. Boerhavius de epilepticis habet in *L. de cognoſc. & curand. morb. Aphor. 1073.*

§. XIV. Præterea (§. 12. 13.) præſente æque ac ceſſante paroxyſmo omnia perhorreſcebat Sacra, de quo, quod ceteris paribus huc traho, Poëta

- - - Furor impius intus
- fremit horridus ore cruento,
Spumea tunc primum rabies veſana per ora
effluit. Virgil.

§. XV. Quieſcentibus convulſionibus bene ingerebat, digerebat, egerebat, ſomnoque fruebatur quieto.

§. XVI. Magis forſan mecum hic mireris eorum, qui ultra plebem ſapere geſtiunt, quam ipſius plebis ſub hisce phænomenis admirationem. Imbecilles animi facile circa ejusmodi morborum phænomena quoque, ut alias facile ſuperſtitionem concipiunt,

cipiunt, accuſantque mox Dardaneas artes, incantationes, faſcinationes, devotiones, philtra, veneficia, & neſcio, quas alias præſtigias, Dæmonumque, atque Magorum, maleficarum & volaticarum mulierum ludos. Idem & hic accidiſſe, quis miratur amplius, nec potius dolet mecum, in tanta luminoſioris Seculi hujus luce, usque eo nihilominus adhuc cæcutire populum noſtrum, & ſuperſtitionis hodienum adeo plenum eſſe, & commemoratis pariter phænomenis morboſis non ægri modo & parentum, ſed & ceterorum ejusdem pagi incolarum, & vicinorum animos ſuperſtitioſos inani faſcinationis metu perculſos fuiſſe.

§. XVII. Ipſe hic puer, cujus rudem animum hi vulgi errores vel a parentibus ſuis, vel ab aliis ſuperſtitioſe credulis accepti infeſtabant, dicebat, ſe comediſſe placentæ, cui baccæ nigræ immixtæ fuiſſent, fruſturum, à muliere quadam, quæ venefica & ſaga haberetur, oblatum

§. XVIII. Pater ſuperſtitioſis & vanis ejusmodi opinionibus occœcatus, filium hunc in monaſterium quoddam transferebat, & ordinis Eccleſiaſtici Medico ſcilicet, (Medicaſtro enim eo ipſo rectius dixerim, quia barbare) committebat, à quo certa exſpectabat auxilia antimagica. Sed fefellit eum & hujus conſilii authores bona ſcilicet! hæc expectatio. Eventus non reſpondebat. Miſerrimus caducus &, quam ob ipſum morbum, ob vana hæc tentamina potius miſerrimus æger redux à Clerico artis adulteratore, nihil levaminis reportavit.

§. XIX. Irrito etiam hoc tentamine nondum ſapiunt Phryges. Inhærent ſuperſtitioni ſemel conceptæ. Faſcina ultra quærunt faſcinationis alicujus vana opinione decepti. Alium Clericum adeunt, ipſique res filii ſui committunt ſuperſtitioſi. Hic eum tam medicamentis, quam crebrioribus benedictioni bus iterum mactabat, egregie ſcilicet!

§. XX. Quibus autem medicaminibus, amuletisve & anti magicis uſi fuerint, aut ut rectius loquar, quo medendi tentamine falcem ſuam in alienam meſſem immiſerint uterque horum

artificum, quibus non corporis, sed animæ cura commissa est, equidem rescire non potui. Referebant, alterum medicamina in forma pulveris, olei, & specierum ex herbis exhibuisse. Neque diffiteri possum, de rebus hisce explorandis me parum solicitum fuisse, qui operæ pretium non esse existimavi, ejusmodi expiscari arcana, vel plane sana sunt & inania, vel forte, casuque tantum frivola ausa compensant nonnunquam.

§. XXI. In irritum saltem hic cadentibus omnibus istis fabulosis pollicitationibus natura auxiliatrice sponte in meliora jam revertebatur rerum status. Cessabat morbus caducus, nec amplius recurrebant convulsiones.

§. XXII. Remanebant tamen duo illa ulcera, quæ à principio morbi orta fuere, unum nempe prope parotidem, alterum in pedis dextri tarso. Subsistebant illa, nil aut parum mutata, nullisque notatu dignioribus symptomatibus stipata, usque ad Mens. Jan. MDCCLXIII.

§. XXIII. Hoc anno, eodem, quo anno MDCCLX. mense, morbi vis reviviscebat, & prægressis, quos ex pede læso persentiscebat doloribus, eadem & æque gravia, quæ supra (§. 13.) descripta sunt, symptomata, misero ingruebant.

§. XXIV. Ecquid quæso jam nunc consilii? Qui semel nil sapiunt, nec sero sapiunt Phryges: Credulus & suæ religionis immemor pater nil in mora habet, quin quam primum cum filio suo ad suum iterum confugeret medicum, clericum scilicet (§. 18.) Sed meliora sentientes, impium hoc ipsius consilium judicabant, atque Magistratui de eo denunciabant. Quo itaque factum est, ut jussu Magistratus ab instituto suo depulsus, ad Medicos legitimos recurrere, eorumqne auxiliis uti, cogeretur.

§. XXV. Hi (§. 24.) dein pro morbi causarumque ac symptomatum morbi variantibus conditionibus varia in usus vocabant medicamina. Præter nempe vulgo sic dicta specifica antepileptica, alia aliis nominibus venientia & temperantia, antepileptica, nervina, purgantia, anthelmintica, mercurialia,

jalap-

jalappina, 🜍 ♁ii ⊙at. 3tiæ præcipitat. Pæon. viſc. quern. ⊖ ſuccin. *le, Moſch. rad. Valerian. cet.

§. XXVI. Nolim hic inutilibus & ad rem præſentem nil facientibus disquiſitionibus occaſionem præbere recenſione doſium formularumque, quibus præſcripta ſunt dicta medicamina. Ut enim res ipſæ illas ingredientes harumque quibus ordinantur formæ in formularibus medicis exſcriptæ ſatis ſuperque cognitæ ſunt, ita & eorum bræbia, uſusque artis peritorum neminem latent.

§. XXVII. Id vero boni indicata (§. 25.) media medica brevi efficiebant, ut non modo plurimam ſaburram, ſed & lumbricos quosdam teretes è corpore ægri eliminarent, quo facto motus epileptici reapſe aliquantulum mitigabantur quidem, nondum vero plane ceſſabant.

XXVIII. Ulcus quoque (§. 22.) quod in mala remanſerat, ſub his medicationibus coaleſcebat. Alterum autem in tarſo ſerpendo increſcebat, atque fiſtuloſum evadebat, ſaniem ichoroſam fundens, ſimulque oſſa tarſi & metatarſi infeſtans.

§. XIX. Chirurgus tandem mens. Oct. Anni MDCCLXIII. pedem extremum amputabat, & illum quidem, quod bilem movet artis Magiſtris, in ipſo ſui cum tibia articulo reſcindebat.

§. XXX. Ab hoc tempore (§. 29.) puer aliquamdiu melius ſe habebat, actiones ipſius animales & naturales in ordinem redibant. Aliquando tamen poſt anginodea ſentiebat incommoda, deglutitionem maxime impedientia Hæc ſenſim excipiebat colli tumor, in latere dextro præſertim conſpicuus. Chirurgus huic tumori cataplaſmatibus emollientibus occurrebat, hisque itaque ſuppurationem promovebat. Apoſtema inde natum apertumque tandem circiter libr. IV. puris effundebat. Fiſtuloſum tamen ibi remanebat ulcus, continuo acriorem plorans ſaniem.

§. XXXI. Hoc ſub ſtatu res ægri, hactenus à convulſionibus liberi, quæ demum ſex, ſeptemve dies ante ipſius obitum

itum recurrebant, indies in deterius ruebant, donec fumme emaciatus proximo mens. Iul. è vita difcedebat.

§. XXXII. Præmiffa itaque hujus morbi hiftoria, indicandum mihi jam eft, quid in ejus à me diffecto, & folicite explorato corpore deprehenderim. Ordine itaque præfcripto (§. 10.) fequitur.

PARS II.

SECTIONIS HISTORIA.

§. XXXIII.

Adaperto pueri abdomine, fequentes fefe mihi offerebant præternaturales vifcerum ejus ftatus. Inteftina partim maculis nigris paffim infecta erant, partim plurimis lumbricis teretibus ubique fcatebant. Pars inteftini jejuni ad fex pollicum transverforum longitudinem adeo conftricta erat, ut calamum fcriptorium vix, ac ne vix quidem caperet. Pancreas & glandulæ meferaicæ pleræque induratæ erant. Vefica fellea infignem bilis continebat copiam. Vefica urinaria quibusdam in locis inflammata apparebat.

§. XXXIV. Medio nunc ventre reclufo fingula eo contenta vifcera oculis manibusque, & cultro anatomico fubjiciens, præter tophos nonnullos, pulmones obfidentes & polypos quosdam arteriam pulmonalem, & cordis ventriculum finiftrum occupantes, nil, quod hic notari mereretur, deprehendebam.

§. XXXV. Cranio adaperto apparebant venæ, finusque venofi fanguine tenui valde & ferofo infarcti. Cerebri ventriculi anteriores turgidos referebant faccos, ferofa illuvie plenos, è quibus incifis integra prope libra ejus materiæ effluebat. Ventriculus quoque tertius eadem ferofitate fcatebat. In reliqui cerebri & cerebelli paritibus nullum peculiarem ftatum præternaturalem obfervabam, præter duo foramina, alterum ex dextro, alterum ex finiftro ventriculo productum.

ctum. Vtrumque diametri linearum duarum Parisiensium amplum erat & ad ventriculum tertium ducebat.

§. XXXVI. Partes ulcere fiſtuloſo antea exeſas examinans obſervabam ductum à tuberculo magno occipitali usque ad apophyſin transverſam vertebræ primæ continuatam, plenum puris craſſioris. Vertebra prima & ſecunda colli, nec non partes externæ foraminis occipitalis magni carie turpiter exeſæ erant. Tibiæ & fibulæ extrema inferiora, magna parte pariter carioſa conſpiciebantur, & medullam degenerem atque loturam carnis referentem, continebant.

§. XXXVII. Hactenus *Sectionis* meæ *hiſtoria*. Huic ſi addimus *morbi hiſtoriam*, parte prima communicatam, nulla ſupererit difficultas demonſtrandi, *verminoſum*, de quo agitur, ***non à vermibus epilepticum*** factum fuiſſe. *Morbi* enim & *Sectionis hiſtoria* eas nobis ſuppeditat ***probandi*** & ***decidendi rationes***, quibus ſtantibus facile cadunt, quæ contra illas proferri poſſent *dubitandi rationes*. Et hoc illud ipſum eſt, quod adhuc mihi hæret excutiendum (§. 10). Sequitur itaque

PARS III.

VERMINOSVS NON A VERMIBVS EPILEPTICVS.

§. XXXVIII.

Quam facile fieri poſſit, ut Medicus clinicus incautus multum de morbo morbive cauſſa exploratum, compertumque ſe habere putet, ubi reapſe parum aut nil de iſtis expertus eſt, res ipſa loquitur. Quam vero etiam frequentes ſint ejusmodi in experientia errores, ſine errore ipſa docet experientia hic certe perquam facile libera ab omnis *ſubreptionis vitio*, quum haud facile cuipiam ſeſe ſubripiant tam vulgaria tamque exſtantia hujus notæ in foro noſtro exempla. Aperte ſatis iſta ſe produnt quam maxime etiam in clinica ad epi-

lepticos per *individua* applicunda ætiologia & inde repetenda ipsisque adhibenda therapia, in qua vel ubi adeo plane nulli sunt vermes, vel si quando in illis adsunt, epilepsiæ auctores non sunt, hos toties frustra accusant, suisque anthelminticis solis tam operose impugnare student, ut, qui id audiunt videntque, dubios relinquant, utrum eorum ægri, an illi ipsi potius sæpiusque vermiculentur. Audiverunt, legerunt, v. c. in junioribus præsertim frequentiores esse vermes, & sæpius etiam ab hisce in epilepticum statum illos conjici. Hinc quotiescunque tales ipsis offeruntur epileptici, ne dubium quidem amplius ipsis est, quin vermes adsint, hunc morbum producentes, quid! quod eandem opinionem erroneam ab horum ad ceterorum omnium epilepticorum curam transferant. Sicubi armis suis ejusmodi hostes ejectos observant, sin insuper illis exturbatis paululum melius ægroto factum est, vel datis anthelminticis cessarunt adeo motus epileptici, tum horum caussam vermes esse, vel fuisse juraverint citius, quam dubitaverint amplius, existimantes certissimæ id esse experientiæ. Quis experientium quæso hic non videt experientiæ errores, qui *subreptionis vitia* appellantur. Ideone obsecro, vermium præsentia in hoc illove epileptico est res experientiæ, quia in aliis observati sunt epilepticis? Ideone in experientia, quam habere perhibent de Titio epileptico reapse etiam verminoso continentur vermes, ut caussa ipilepsiæ ipsius, quia alias in aliis hunc morbum causarunt? Nonne is ipse epilepticus, quem à vermibus epilepticum esse, sæpe non suspicantur modo, sed esse contendunt, plane à vermibus liber esse potest? Nonne si in illo adesse etiam observantur vermes, sin, addo, his expulsis adeo melius se habet, nonne tum sæpe sæpius plane alia sub esse potuit caussa convulsionum ipsius? Nonne anthelmintica ista non ideo, quia ut anthelmintica, sed quia ut antepileptica simul suum edidere effectum, vel mitigari vel plane cessare potuerunt motus convulsivi? Quæ anthelmintica vulgo dicuntur, certe non ea sunt, quæ ut specifica, solos vermes deturbando intestinorum cloacam expurgant, verum aliis etiam corporis inquinamentis, vel his ante

jam

jam exiſtentibus vel huc demum derivatis, ut aliorum graviſſimorum morborum ita & atrociſſimarum convulſionum cauſſis, una potenter purgant inteſtina.

§. XXXIX. Quos heic (§. 38.) tango vulgi errores in re tam gravi quovis modo evitandos, eos ex ore MAGNIFICI DOMINI PRAESIDIS repeto, qui iſtos in prælectionibus eo omnino tetigit tenore, quo ego iſtos hic repetere non potui. Vtcunque autem Præceptoris mentem attigerim, à me attamen iſta *ſubreptionis vitia* hic intacta relinqui non potuerunt, quoniam, quam tracto, res ipſa appoſite id poſtulabat, prætereaque aliorum errores cognoſcere cognitosque removere, ſicque errantium quoque periculis diſcere haud parum juvat in arte noſtra. Mea equidem, quod probe ſentio, nondum eo provecta eſt in rebus medicis dijudicandis cognitio, ut proprio Marte aliorum detegere poſſem errores, qui de evitandis propriis ut cum maxime ſolicitus eſſe jubeor. Sed ob id ipſum ut meos, ita & aliorum ab aliis artis peritioribus detectos errores reſcire, iisque meliora edoceri, geſtio. Quam jucunda, quam proficua & hæc ſit diſcendi ratio, in ſubſtrato caſu expertus ſum. Profecto namque, quod ſupra jam candide profeſſus ſum, parum abfuit, quin hic per devia *ſubreptionis vitia* in nimis verminoſam, de epilepſia doctrinam abreptus fuerim, niſi quidem tam ſevere prius monitus fuiſſem, ut hunc evitarem errorem. Ita vero probe cognita aliorum non modo, ſed meæ ipſius in rebus noſtris ætiologicis errandi proclivitate, hujus conſcius, didici, cautiorem me gerere in dijudicanda hujus epilepſiæ cauſſa.

§. XL. Non me quidem fugit, vermes in noſtro epileptico non ſine erroris periculo accuſari poſſe, dictu probatuque hactenus quidem facilius fuiſſe, quam jam demonſtratu, eos revera in illo non exſtitiſſe auctores convulſionum ipſius. Magnam enim veri ſpeciem facit eorum in illo certa præſentia, (§. 26. 33.). Majorem illam reddidit ægri levamen, quod illis

illis expulſis ſentiebat (§. 26.). At his omnibus non obſtantibus certum habeo, exploratumque, quod jam demonſtratum ibo, eum nempe non à vermibus, ſed aliunde epilepticum factum fuiſſe.

§. XLI. In quocunque morbo cauſſæ ipſius propius ſeſe nobis offerunt certiores & extantiores, in eo minus certæ & longius petitæ, quæ inſuper vix ac ne vix quidem veri aliquam habent ſimilitudinem, non accerſendæ ſunt.

Hæc regula in præſentem utique quadrat caſum. Vtut ſpecioſa videri potuiſſet modo allata (§. 40.) de vermibus ſuſpicio, huic tamen plane contraria eſt manifeſta illa cauſſa, quam morbi & Sectionis hiſtoria ubique produnt. Repentina univerſi corporis intumeſcentia (§. 12.) indicabat miasma argaſticum per omnes totius corporis humores diffuſum. Pediſſequæ convulſiones atrociſſimæ (§. 13.) teſtantur in illo extitiſſe ſummum irritamentum. Hocce irritans de acrium genere fuiſſe, oſtendunt cetera phænomena, cauſticam humorum indolem manifeſtant ulcera cacoëthea illa (§. 22.) ſaniem ichoroſam fundentia, atque non molles tantum, ſed & duras partes exedentia (§. 28, 36), quorum alterum ab initio morbi (§. 22.) ſubſiſtebat, donec Chirurgus illud cum pede miſeri reſecabat (§. 20.) alterum ab eo tempore (§. 22.) usque ad vitæ finem durabat (§. 30.). Altero hoc quidem ulcere in apoſtema mutato humores paululum mitiorem nacti fuerunt indolem, mutato ſic ichore illo acriori in pus magis coctum (*l. c.*), reliqua tamen humorum maſſa ſatis adhuc corrupta ſuperſtes erat. Particularis hæc erat mutatio ad locum affectum immediate à Chirurgo adplicatis cataplaſmatibus (*l. c.*) & plurimis antea datis medicamentis internis (§. 25, 27.) tribuenda. Magnam corruptionem quoque indicabat copia puris illius, procul dubio non plane cocti cujus, cujus aliquot libras effundebat apoſtema (§. 30.). Remanebat inſuper fiſtuloſum malum, continuo acriorem plorans ſaniem (*l. c.*).

Præ-

Præterea ab eo tempore, quo alterum exſiccatum erat ulcus, (§. 28.) & quo chirurgus pedem ex articulo, adeoque cum hoc præcipuum fomitem rodentis illius ichoris reſecuerat (§. 29.) æger levamen ſentiebat, & à convulſionibus epilepticis immunis vitam degebat ad hujus uſque ultima (§. 30.). Quo novo argumento ſatis ſuperque confirmatur, epilepſiæ hujus *cauſam* niſi ſolam *concurrentem* tamen fuiſſe eandemque præcipuam. Plus inde jam nondum infero. Solam enim fuiſſe mox infra oſtendam. Ceterum dictis momentum addit notabilis illa conditio epilepſiæ anno MDCCLXII. recidivæ. Recurſabat hæc nempe prægreſſis ex pede exulcerato doloribus dictam cauſſam ipſius luculento iterum prodentes indicio. His omnibus addenda ſunt ſectione cadaveris detecta. Namque non modo partes ſolidas molliores imo vero duras ab acri hoc latice exeſas deprehendi (§. 30.) ſed & ipſa medulla (*l. c.*) maſſaque ſanguinis ipſumque cerebrum ſeroſa hac illuvie ſcatere obſervavi. (§. 25)

§. XLII. Cum itaque inde (§. 41.) evidens & veroſimillimum ſit, ab illa humorum dyſcraſia acri repetendos eſſe ſtimulos hoſtiles, quibus excitatæ fuerunt pueri hujus convulſiones, equidem non video, quam ob rem in ætiologia tam manifeſta, vel vermes accuſandi ſint, vel aliæ cauſſæ minus probabiles amplius quærendæ. Sed nolo jam in maxima etiam veri hac ſimilitudine ſubſiſtere. Nefas enim eſſet omnino in rebus noſtris medicis ſola veriſimilitudine ad maximum etiam gradum evecta acquieſcere, ubi cognoſcenda & agenda noſtra ad certitudinem evehere poſſumus. Quod itaque promiſi (§. 5.) & modo dicta artis noſtræ lex poſtulat, jam exſequar. Firmioribus oſtendam argumentis, non probabile tantum ſed certum plane eſſe, proximiorem epilepſiæ illius cauſſam ſolam fuiſſe indicatam humorum acrimoniam, adeoque neque aliam, neque vermes. Præter illam dyſcraſiam, & vermes in puero hoc nullus alius deprehendebatur ſtatus præternaturalis, qui vel leviſſima conjectura pro cauſſa epilepſiæ ipſius haberi poſſet, (§. 12-36.) Vermes non ſolos produxiſſe hanc epilepſiam ex

demonstratis (§. 41.) jam patet. Superest, ut evincam hos ne quidem *concausam* hujus mali fuisse.

§. XLIII. Asserti hujus (§. 42.) argumenta sat valida nobis suppeditant Morbi & Sectionis historia. Percurram ista eo, quo in hac nobis offeruntur, ordine. Primum suggerit jam ipsa morbi invasio. A principio ipsius totum ægri corpus mirum in modum, & derepente extumebat (§. 12.) Tumor hic quinque dies eum detinebat nondum convulsum. Hoc phænomenon certe in vermium incitamentis suam non agnoscit rationem. A vermibus quidem antea etiam nondum observatis ex improviso convulsiones excitari posse, negari non potest, sed ejusmodi tumorem universalem repentino quidem ortu produci neque ratione neque experientia constat. Hujus phænomeni caussa profecto in ipsa humorum dyscrasia potius quærenda est, nec ex sola solidarum partium viridatione intelligitur.

§. XLIV. Asserti nostri argumentum quoque præbet ipse partim dubius, partim levior status ægri verminosus, & convulsionum atrocia cum illo comparata. Dubitare enim licet, an à principio morbi jam adfuerint vermes. Nulla in antea tam sano puero (§. 11.) deprehensa sunt eorum vestigia. Sed posita etiam ab eo tempore adeo dubia eorum præsentia, certum tamen est, eos neque tantos fuisse neque tanta adfuisse copia, ut culpa in eos rejici possit, si cum illis convulsionum vehementiam (§. 13.) harumque invasionis repentinæ conditionem (§. 12.) comparemus. Datis licet non modo à Medicis ordinariis (§. 25, 27.) verum etiam procul dubio ab utroque Mangonum illorum clericorum adhibitis vermium hospitia per alvum expurgantibus non nisi pauci iidemque teretes eliminati fuere vermes. (§. 27.) Præterea neque ante neque post has medicationes plures grandioresve observati sunt. Id quod sane ne vel parum attentos plane effugere potuisset, si quidem is in hoc ægro adfuerit status verminosus, à quo tanta produci potuisset convulsionum vehementia.

§. XLV.

§. XLV. Robur huic argumento (§. 44.) majus addit experientia, quam habemus de iis verminosis, ex quibus innumeri & insignis molis lumbrici, quin horum grandiores nidi expulsi fuere, qui tamen nullas experti sunt convulsiones. Tantum itaque abest, ut à leviori statu verminoso tam atroces derivari possint motus convulsivi.

§. XLVI. Nullius quoque momenti non est in probanda mea thesi anthelmintica mira illa sacrorum aversatio. Non enim præsente, sed & cessante paroxysmo perhorrescebat Sacra omnia (§. 14.) Ejusmodi phantasmata cessante etiam paroxysmo epileptico inhærentia à vermium lusu morsuve nemo facile derivabit.

§. XLVII. Ante convulsionum recusum ex pede, non ex abdomine dolebat. (§. 23.) Inde iterum concludere licet, novum hunc impetum non fecisse hostes illos primas occupantes vias, qui in his sane non adeo quieti delitescere potuissent, ut æger nullum inde unquam sensisset incommodum.

§. XLVIII. Neque status præternaturales, quos sectione cadaveris deprehendi (§. 33-36.) à vermibus inductos esse, luculenter patet. Quin imo ipsa sectionis historia præcipuum afferti mei argumentum continet. Dissectis intestinis plurimos ubique in illis deprehendebam lumbricos. Hi ultimis vitæ diebus non demum prognati sunt. Magna itaque & majore, quam sub ipsis, quibus antea adfligebatur convulsionibus (§. 27.) copia adfuerunt eo tempore, quo ab his liber existebat. (§. 31, 33.) Si itaque vermes illas produxissent, multo graviores tum experiri debuisset insultus. Sed non modo non majoribus corripiebatur, verum pluribus adeo præsentibus hisce hostibus nil ejus mali patiebatur. Quemadmodum itaque à principio morbi procul dubio absentibus & sin etiam tum jam adfuissent, postea tamen expulsis (§. 27.) nihilominus convellebatur, ita nunc non convellebatur hisce majori adeo copia præsentibus. Ex quo & præmissis omnino firmiter concludere licet, verminosum hunc non à vermibus epilepticum factum esse. Q. E. D.

§. XLIX. Liceat quasdam, quæ contra hactenus prolata afferti mei argumenta adduci possent, subjungere dubitandi rationes, utut forte minoris roboris futuras, quam erunt istæ, quæ contra illa proferentur in gravissimorum Disputantium subselliis.

§. L. Primo quidem obverti posset, adducta argumenta non æque valida esse & eorum quædam forte infirmiora. Non ejusdem ponderis ea esse ipsemet largior. Sed velim ista non separatim sed junctim sumta benevole interpretentur demonstrationis hujus judices.

§. LI. Dubium etiam videri posset meum assertum, quod ejectis vermibus tamen melius se habuerit hic epilepticus. Sed melius se habuit, regero, non quia aliqui expulsi sunt vermes, sed quia cum his una eliminata est saburra convulsionum genitrix, vel in hoc vermium hospitio ante jam præsens, vel iis ipsis sic dictis anthelminticis huc delata. Neque enim putandum est, ejusmodi medicamina solis vermibus liberare hasce vias.

§. LII. Respondebam supra ætiologiæ verminosæ Patronis, qui in hoc quoque casu illi inhærere vellent, puerum illum præsentibus etiam vermibus non convulsum esse. In hoc insuper præcipuum sententiæ meæ robur posui (§. 48.). Atat illos mihi hic instare video, haud levi, quam in promtu habere conjicio, exceptionis exceptione. Ad ipsis ibi datam responsionem rursus respondebunt, non sequi, ut à vermibus non convulsus fuerit, quod iis adeo præsentibus non fuerit convulsus, cum pariter non convulsus fuerit præsente adhuc illa dyscrasia, (§. 21. 22.) cui nihilominus tribuendam esse dixerim hanc epilepsiam. Verum enimvero plus illud involvit responsum, quam quod hac repellunt exceptione. Majori copia præsentibus vermibus ægrum ab epilepsia liberum fuisse, asserui. Illum contra non utique aucta sed nisi quidem correcta, imminuta tamen, & ex parte eliminata illa

dyscra-

dyſcraſia melius ſe habuiſſe ſtatuendum eſſe exiſtimavi. Id enim aperte ita fert morbi hiſtoria, ex qua intelligimus antea catis pluribus evacuantibus, & quæ inter hæc pariter militant vulgo ſic dictis anthelminticis (§. 25, 27.) & reſecta ab illo artifice ſcilicet inſigniore cauſæ hujus mortificæ ſede (§. 29. 30.) demum ceſſaſſe motus epilepticos.

§. LIII. Ad argumentum illud, quod à pauciori vermium copia & convulſionum atrocia cum illorum paucitate comparata deduxi, Pathologi verminoſi ultra dubitare poſſent, annon à pauculo etiam ſeminio verminoſo excitari poſſent ejusmodi motus. Id equidem haud negaverim. Verum tantum id accidit in tenerioribus, qui acutiori *corporis irritabilitate animique ſenſilitate* gaudent. Robuſtus autem erat duriori vitæ generi addictus hic epilepticus. Neque adeo frequentes ſunt à vermibus oriundæ convulſiones, ut putant nonnulli dicti nominis Pathologi. Haud etenim tam facile, ut vulgo ſtatuunt, adeoque rarius verminoſis ſtimulis excitantur convulſiones. Id quod luculente docet experientia, qua conſtat, frequentiſſimos eſſe verminoſos, minus contra frequeutes, quin ſi hos cum illis comparaverimus, multo rariores exiſtere epilepticos. Quin imo obſervati ſunt, & adhuc obſervantur ubique verminoſi, qui incredibili & tanta vermium fœtura ſcatent, ut eorum inteſtina mera prope videantur ſentina verminoſa, qui tameu nullos inde ſentiunt ſtimulos epilepticos plane immunes ab omnibus convulſionibus.

§. LIV. Neſcio an dignum ſit, quod hic addatur dubium, à convulſionibus, quæ paullo ante obitum ægri recurſabant (§. 31.) petendum. Videri poſſet, illas à vermibus excitatas fuiſſe, cum omnino plurimis tum obſitus erat vermibus, ſectione deprehenſis (§. 33.) ſed facilis eſt ad hoc dubium reſponſio. Paucos dies ante obitum ſuum illis rurſus corripiebatur. Cur non multo ante? Nonne pluribus ante diebus adfuerunt hi hoſtes? Cur ergo nunc demum culpa in eos rejicienda eſſet? Vltima hæc fuit non vermium ſed naturæ ipſius ægri lucta.

§. LVI. Atat cui tandem bono iſta omnia tam operoſe adhuc demonſtrata ? Quid ad nos verminoſus ille epilepticus, quem mors præmatura Medicorum ſuorum manibus eripuit, quem therapiæ illius verminoſæ artificiis anthelminticis non amplius obnoxium ſepulcrum ipſius vermium eſcam cuſtodit inter ipſos vermes quietum, adeoque licet non ab his inter hos ipſos tamen cadaveris ipſius cuſtodes ab epilepticis torturis æque ac ab omni hujus vitæ malo liberatum. Quis ergo uſus haberi poterit ex prolixa hac de iſto diſſertatione. Quid juvat artem noſtram, reſcire faco defunctos hoc illove morbo laboraſſe, adeoque hac illave methodo curari oportuiſſe ? Quid ergo juvat heic noſſe hunc puerum *verminoſum non a vermibus* epilepticum factum fuiſſe? Iuvat utique, regero, juvat, quam maxime juvat, & *proxime* quidem noſtram de Epilepſia & *remote* ceteram de aliis morbis, tam *Iſchologiam*, præſertim *aetiologicam*, quam *therapiam*, praxinque ad hujus præcepta per individua adornandam. Sic etenim non modo graviſſimos errores, *ſubreptionis* vitia tam frequentia, tam noxia artis noſtræ nec non quidem ſuſpicioſe accepta, ſed data profecto, artis noſtræ ſcandala ut aliis conſimilibus exemplis ita & hoc dediſcimus, & diſcimus una illis admoniti meliora ſapere. Faxit, DEVS, ut meam hanc opellam idem, quem omnino habui (§. 27.) & pro virium mearum tenuitate obtinere anniſus ſum, coronet

FINIS.

PRAE-

PRAENOBILISSIMO atque DOCTISSIMO

DOMINO CANDIDATO

ADFINI SVO DVLCISSIMO

S. P. D.

PRAESES.

Veritas ſe ipſam æterna tuetur vi & acrius quam conſtantius concitatos impetus contemnit, reprimitque. Alias

- - Bella gerunt nullos habitura triumphos

Hæc victrix ſemper & ubique triumphat. Pugnat autem, vincitque ut plurimum nuda quidem, rejectoque omni fluxiore ornatu. Sed & aliquando levioris armaturæ hoſtes, prout eorum genius id fert, ornatior adoriri ſolet citra pulverem & ſine luctu incruentam & jucundiorem deportatura victoriam. Talis mihi eſſe videretur ipſius, quam hic committere poſſet, pugna anthelmintica.

Ecce Tibi hic arma ipſius pulcriora, quam atrociora. Status verminoſus conſiſtit in præternaturali vermi-

um

um in vivis præſentia. Qui ex hoc laborant ſtatu, verminoſi appellantur. In erronea illa de vermibus opinione pathologica mente concipiuntur vermes, ut epilepſiæ authores. Hæc eorum in mente præſentia conſtituit Pathologiam verminoſam, nullo certe alio, qui aptior eſſet, termino technico exprimendam. Quiqui itaque eam fovent, eo ipſo concipiunt, conceptosque in ſe fovent vermes. Vt hoc itaque nomine verminoſi quid alunt, ita inde quam rectiſſime compellantur verminoſi. Si quem forte male haberet innocentiſſima hæc denominatio ab eo aliam, quæ melior eſſet aptiorque, expetere liceret. Verum non apte modo exprimis, ſed modeſte quoque exponis res TVAS, IVCVNDISSIME AMICE! *in eo utique laudandus, quod, quam in refutandis vulgi erroribus adeo facile prævides alicujus in alios injuriæ ſuſpicionem, prævertere ſtudeas, ac præſertim una ægri* TVI *Medicos omni hic noxa exemtos eſſe velis, utpote quos anthelmintica, quæ in morbo hoc complicato omnino danda erant, neque ſola neque ſolo fine anthelmintico dediſſe ſcribis, & potentiſſima etiam antepileptica adhibuiſſe commemoras. Sed quid multum de hoc, ubi inter bonos nil opus eſt excuſatione, quæ tota huc redit: Quiqui theſin tuam anthelminticam legunt, aut ii ipſi ſunt, quorum tangis errores, aut alii, qui hiſce erroribus non implicantur. Poſteriores ad iſtam, quod doleant, certe non habent.*

Do-

Doleant priores, quos iſta dolere vult, neque vero ideo ſe læſos eſſe clament. Pannum potius in os farciant, ne ſe ipſos prodant, convinci neſcios. Inſontes incuſare injurioſum omnino eſt, ſed ſontes inculpare, jure utique culpandos, injurioſum quis dixerit? Præterea non dictis tantum modis probandum, juſtum, omnimode ſobrium & modeſtum TE *præbes Diſſertationis* TVAE *Authorem, ſed & minus vulgari in meritis* TVIS *verecundia minus, quam par eſt,* TIBI *vindicans, eo modeſtiæ procedis, ut ipſe moneas tantum abeſſe, ut in celatis habere velis, ut potius exoptares, ut apertius in publicam veniret notitiam, me Tibi Authori Authorem quarundam rerum partim meis addendarum, partim ab his demendarum, partim paululum aliter inflectendarum fuiſſe. Inde autem quid quæſo,* TIBI *mihive? Nil aut parum ejus eſſe video, & culpabilem in eo* TE *dicamne potius, an inculpabilem, ambigo. Quod nimium in virtute, virtus non amplius eſt.* TVA *quoque in edendo hoc ſpecimine moderatio & modeſtia nimia prope mihi eſſe videtur, & quicquid etiam ſit, quod* TE *adeo verecundum reddat, illud equidem non perſpicio. Quod ad hiſtoriam morbi, de eo, niſi quod à* TE *ipſo conceptis verbis relatum accepi, ego ſane aliunde nil quicquam cognitum habeo. Deinde nonne* TVTE *Tuum* TE *ipſum diſſecuiſſe puerum amplius meminiſti? Nonne itaque certus hiſtoriæ morbi Author es, quam in prima, nonne una es Auctor Sectio-*

 nis

nis & historiæ Sectionis Tuæ , quam in secunda , nonne porro Auctor ipsius quoque sententiæ anthelminticæ, quam in tertia Dissertationis TVAE *parte defendis? Nonne proinde totius dissertationis per omnes & singulas ejus partes verus es Auctor ? Auctor equidem omnino fui monitorum, quæ adeo lubenter admisisti. Ideone vero* TV *non es Auctor eorum , quæ ad mea monita executus es? Quis quæso adeo injurius esse posset , ut Nobilioribus Candidatis hunc honorem suspectum redderet , aut ideo denegaret , quod ad Præceptorum suorum Præcepta & Placita sua elaborarent ? Nonne eo ipso justiores suorum tentaminum Auctores censendi sunt ? Quemadmodum itaque non pulcre modo tamque sobrie & moderate , verum etiam solide* TVAM *exposuisti thesin anthelminticam , ita in cathedra inaugurali , quam unanimi Ordinis nostri consensu ex dignitate conscendes , eam eadem dexteritate defendendo* TE *publico profectuum Tuorum argumento commonstraturum esse confido, quod vera sint omnino, quæ modo dixi,* TE *nempe indicato nomine idoneum ejus fuisse Auctorem. Gratulor* TIBI *Tuisque , quos jure ambis , honores. Perge, quo cœpisti,* DVLCISSIME AMICE *tramite , neque* TE *sine unquam avocari ab eo ipso , in quo* TE *modo per jocum quasi deprehendi. Esto , inquam , ut es , semper infra aliorum æstimationes* TE *metiens, parcissimus meritorum Tuorum æstimator.*

mator. Esto jam in accipiendis & gerendis honoribus verecundissimus. Nunquam, crede, hujus TE *pœnitebit modestiæ. Vt hucusque cavere studuisti, ne quid verminosi aleres nullisque æstuantis cerebri pectorisque verminationibus vitiatus existeres, ita, ne quid in posterum* TIBI *subrepat, quod* subreptionis vitio *ipsemet repudias, cave, nunquam is futurus, quem culpa redarguit ipsum. Ita vero usu adversus hujus vitae insidias intentum* TE *tutum praestabunt divina auxilia verae pietatis studio, precibusque ad omnis salutis nostrae Auctorem fundendis impetranda.*

Dabam è Mus. d. 27. Oct. MDCCLXIV.

